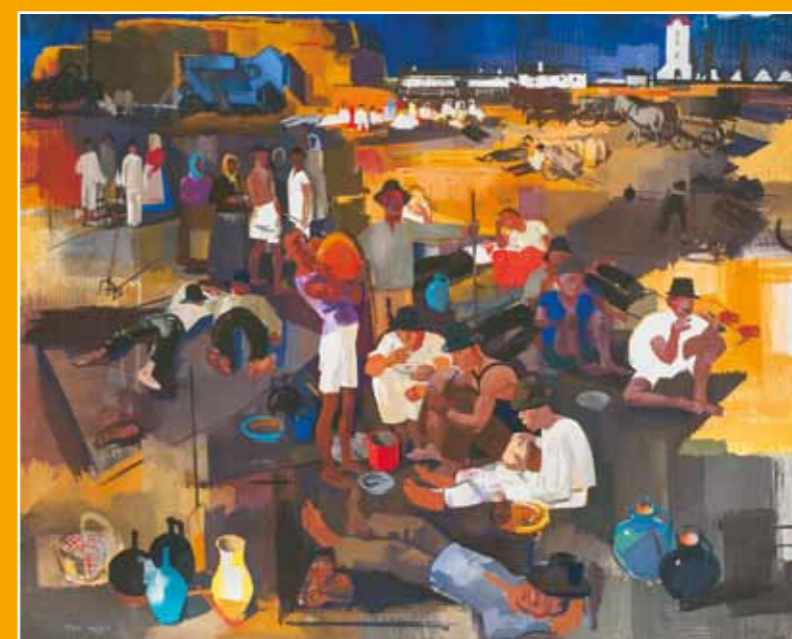

*„Minél tovább nézi az ember
Aba-Novák bármely mozgalmas,
sokalakos kompozícióját,
annál több eleven részletet,
izgalmas színcsattanást,
a fények és árnyékok
bámulatos kontrasztjainak
apró csodáit fedezi fel.”*

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Déli pihenő (Pihenők), 1932

59 | 36
aukcio | tétel

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Déli pihenő (Pihenők), 1932

Tempera, falemez, 80x99,5 cm
Jelezve balra lent: Aba Novák 32

Kezdő ár: 12 000 000 Ft / 36 923 EUR
Becséréték: 18 000 000 - 24 000 000 FT
Estimated value: 55 385 - 73 846 EUR

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:

■ Aba Novák Vilmos, Iványi Grünwald Béla,
Szőnyi István kiállítása.
Szépművészeti Kiállítások helyiségei, Budapest,
1932. október 16-tól, katalógus: 14.
(*Pihenők* címen)

KIÁLLÍTVA:

■ Aba-Novák, a "barbár zseni".
MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ,
Debrecen, 2008. április 21. - július 6.,
katalógus: 87.

REPRODUKÁLVA:

■ Molnos Péter: Aba-Novák,
Népszabadság Könyvek, 2006., 149. és 151. kép
■ Molnos Péter: Aba-Novák, a "barbár zseni".
Népszabadság Könyvek – MODEM, 2008., 87. kép

ABA-NOVÁK 32

1932. decemberében a kivételes minőségű, művészi tipográfiájú és kötésű könyveivel híressé vált gyomai Kner Izidor kiadónál jelent meg, Aba-Novák Vilmos *Huszonnégy kép* című kötete. A kiadvány tartalmazza a művész önéletrajzát,

és a címben szereplő 24 festményének reprodukcióját. A kötet képanyaga nagymértékű átfedést mutat az 1932. októberi, budapesti Szépművészeti Kiállítások helyiségeiben bemutatott huszonegy művével. A tárlaton szereplő képek

közül tizenhárom bekerült a kötetbe is. Nagyon valószínű, hogy a mostani aukción kalapács alá kerülő, korábban *Déli pihenő* címen szerepelt gyönyörű temperakép is ott volt a kiállításon, akkor még feltehetően *Pihenők* címmel.

Aratás. Negyvenöt kisebb-nagyobb figura elszórva a képtér teljes hosszában, széltében és mélységében. Döbbenetes könnyedséggel és hihetetlen nagyvonalúsággal kezelt formák, melyek néhány cikkantó ecsetvonásból formálódnak alakká, mezővé, edénnyé, bármivé, amit Aba-Novák észrevett és megörökítésre méltónak tartott.

1. Aba-Novák Vilmos: Cserépvásár
Damjanich Múzeum, Szolnok

A technikai virtuozitás nála valódi festői mondanivalóval párosult, mely így együttesen a legjelentősebb huszadik századi hazai művészek közé emelte őt.

Aba-Novák a falusi élet mindennapjait bemutató sorozataival, a kocsmák, vásárok, körmenetek és a mezei munka világát bemutató képeivel, a modern életkép egyik megteremtőjévé és legkiemelkedőbb hazai képviselőjévé vált a múlt század derekán.

Bár Aba-Novák korábban is megfordult a hazai művészkolóniák közül az egyik legpatinásabbnak számító szolnoki művésztelepen, de rendszeresen csak az 1930-as években dolgozott itt.

Felfedezte magának a Szolnok környéki vidékben rejlő festői lehetőségeket, és falemezre festett temperaképeken örökítette meg annak ezernyi érdekes részletét.

E témában alkotott műveinek első kollekcióját éppen a már említett 1932. októberi kiállításon mutatta be a budapesti közönségnek. „Nincs az a mozihíradó, amely fürgébben és változatosabban nyüzsögtetné a látnivalók eleven sokadalmát, mint Aba-Novák piktúrája. [...] Minden érdekes,

ami csak van a nap alatt, ha Aba-Novák szemével nézzük. Még az is, ami, hacsak rajtunk állana, talán közömbösen hagyna bennünket. De a festő látása a mi szemünket is fölnyitja és most már mi is észrevevesszük, hogy milyen szórakoztatóan, lebilincselően tarka színpad ez a világ. Színpad, ame-

lyen egyik díszlet és jelenet a másikat éri, amelyen folyton történik valami, aminek érdemes nézője lenni. [...] Igaz, hogy itt is, ott is emberek láthatók, csoportba verődve, látjuk, hogy beszélnek egymással, hogy heverésznek vagy kászálódnak, hogy tesznek-vesznek. Érdekes nézni az arcok játékát, a

kezek-lábak mozgását, mert Aba-Novák mestersen, elevenül ábrázolja őket, sokszor csak egy-egy odavetett vonással, hogy úgy mondjuk: az ecsetnek egy-egy fürgé fintorával, nem minden íze nélkül a humornak, karikatúrisztikus tréfának. De éppen ez a fordulatos ecsetjárás, amely a temperával is olyan folyékonyan és egykettőre kanyarít oda egy-egy figurát, mint más festő az akvarellal – éppen a színfoltoknak ez a tarka, játsszi szökdécselése az, ami minden tárgy vonatkozásán túl annál jobban kezdi lekötni a szemünket, minél tovább nézzük a festményt.” - Kállai Ernő 1936-os sorai tökéletes visszhangját adják annak az érzésnek, mely a korabeli tárlatlátogatót eltölthette Aba-Novák

színpompás és izgatott formákkal teli képei látán. S bár a képfogyasztási divatok és trendek alaposan megváltoztak az azóta eltelt évtizedek során, a huszadik századi modern festészet kedvelőit ma is éppen úgy nyűgözik le ezek a képek, mint Aba-Novák kortársait. A *Déli pihenő*n nem csupán az ábrázolt evő-ivó, pihenő, tereferelő figurák, de az őket megjelenítő villódzó színek is élénk társalgásban, eszmecsereben, néhol pedig valóságos harcban állnak egymással. Az emberi alakok filmszerű áttűnésekkel gazdagított térben, egymásba és egymáson át meg átmetsződő térsíkokon foglalnak helyet, külön-külön a pillanatnyiség és a moz-

gás érzetét közvetítve, a képsík egészét tekintve viszont a befejezett teljesség és a mozgíthatatlan állandóság illúzióját keltve. **Minél tovább nézi az ember Aba-Novák bármely mozgalmassokalakos kompozícióját, annál több eleven részletet, izgalmas színcattanást, a fények és árnyékok bámulatos kontrasztjainak apró csodáit fedezi fel.** Apró kis festői szenzációk garmadája nyűgözi le a szemlélőt mérhetetlen gazdagságával. Kállai idézett írását a következő, máig érvényes mondattal zárta egykor: **Aba-Novák Vilmos művészete „Az új magyar festői kultúra egyik legeredetibb és legérdekesebb megnyilvánulása.”**

RUM ATTILA

